

Централізована бібліотечна система Деснянського району м. Києва

Центральна районна бібліотека №141

***Великий
українець –
Микола
Амосов***

1913-2002

(до 100-річчя від дня народження найвідомішого у світі
кардіохірурга, талановитого вченого, основоположника
біокібернетики в Україні, письменника)

Біобібліографічний нарис

Київ, 2013

Передмова

Біобібліографічний нарис **«Великий українець – Микола Амосов»** - присвячено 100-річчю від дня народження найвідомішого у світі кардіохірурга, талановитого вченого, основоположника біокибернетики в Україні, письменника Миколи Михайловича Амосова.

Даний біобібліографічний нарис складено з метою розкриття постаті видатного лікаря-хірурга, вченого, письменника, ознайомлення з основними подіями його життя та діяльності.

Посібник складено на основі літератури, яка є у фондах бібліотек Деснянської ЦБС, та матеріалів, відображених на web-сайтах Інтернету.

Джерела подано за період з 1964 по 2013 рік.

Матеріали у нарисі розташовані за рубриками, тематичні рубрики – в логічній послідовності, а в межах підрубрик – за алфавітом прізвищ авторів та назв творів.

Окремі бібліографічні описи мають анотації.

Нарис має довідковий апарат, до якого входять: передмова, зміст, допоміжні покажчики: web-бібліографія, покажчик авторів та назв творів.

Відбір матеріалу закінчено 25 жовтня 2013 року.

Видання розраховане на широке коло користувачів, бібліотечних працівників, викладачів, студентів, та всіх, кого цікавить історія вітчизняної науки.

Укладач: Кужентська Н. А.

Редактор: Баранова Н. А.

Відповідальний за випуск: Курило Т. І.

Зміст

Передмова 2

I. Біографія 4

Сім'я 8

Нагороди та відзнаки 9

Вшанування пам'яті 10

II. Професійна діяльність 13

Винаходи 16

Просвітницька діяльність 17

III. Літературна діяльність 18

Рецепт здоров'я 21

IV. Бібліографія творів М. Амосова 24

Праці під редакцією М. М. Амосова 29

V. Література про життя та діяльність 30

Інтерв'ю 35

Рецензії 37

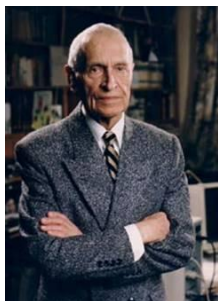
Допоміжні показники:

Іменний показник авторів та назв творів 39

Адреси web-сайтів 40

Біографія

«Життя прожито не марно. Але якщо б можна було б почати все спочатку, я обрав би теж саме – хірургію...»

М. Амосов

Народився Микола Михайлович в с. Ольхове, недалеко від міста Череповець, **6 грудня 1913 року**, в сім'ї «сільських інтелігентів».

Мати Амосова, Єлизавета Кирилівна, все життя працювала акушеркою у сільському медичному пункті.

Батько Амосова закінчив двокласне училище, учасник Першої світової війни.

Сім'єю для Амосова була мати. Мати залишилася для Миколи Михайловича прикладом на все життя.

Єдиною відрадою для нього стали книги.

Саме мати прищепила йому любов до читання. З тих самих пір майбутній академік вже ніколи не розлучався з літературою, в якій і сам зміг залишити помітний слід.

Початкову школу Микола закінчив у рідному селі.

З 1926 року він вчився у Череповецькій середній школі № 1 «другого ступеня» та в Лісомеханічному технікумі.

У 1932 році він отримав диплом техника та близько трьох років працював начальником зміни на 2-й Архангельській електростанції при великому лісопильному заводі - новобудові першої п'ятирічки. Багато читав. Вже тоді йому подобається винаходити механізми та прилади, вдосконалювати вже існуючі.

У 1935 році - студент Архангельського медичного інституту. За перший рік навчання закінчив два курси, а 1939 року з відзнакою закінчив інститут та залишився в аспірантурі. Паралельно продовжував навчання в заочному індустріальному інституті, який закінчив із відзнакою **в 1940 році**, отримавши диплом інженера-теплотехніка. Пізніше знання інженерної справи, як і талант конструктора-винахідника проявляться у конструюванні технічних приладів (розробці власного проекту апарату штучного кровообігу).

На початку Великої Вітчизняної війни Амосов був призначений головним хірургом у **Польовий Рухомий Госпіталь ("ПРГ-22-66 на кінній тязі")**, в якому працював протягом всієї війни на багатьох фронтах. Тоді ж М. Амосов розробив власні методи операцій, які скоротили смертність, а також написав дисертацію і представив її в Московський медінститут.

З 1947 до 1952 рік працював головним хірургом Брянського обласного відділу охорони здоров'я, і в цей час почав широко займатися грудною хірургією, проводив велику наукову роботу і в **1953** році захистив докторську дисертацію.

З 1955 до 1970 року Амосов очолював першу в Радянському Союзі кафедру грудної хірургії для вдосконалення лікарів, з якої пізніше виділилася кафедра анестезіології.

У 1959 році, будучи вже відомим хірургом, Микола Михайлович заснував і очолив відділ біологічної кібернетики в Інституті кібернетики Академії наук УРСР.

У 1968 році був призначений на посаду заступника директора з науки Київського науково-дослідного інституту туберкульозу та грудної хірургії.

З 1983 року Амосова назначають директором Інституту серцево-судинної хірургії.

У 1986 році Миколі Михайловичу вшили стимулятор.

У 1988 року, коли Амосову виповнилося 75 років, він залишив посаду директора Інституту, але продовжував оперувати. Свою останню операцію на серці Микола Амосов провів на початку 90-х років, йому тоді вже минуло вісімдесят років.

У 1998 році йому вшили штучний клапан і наклали два шунти.

Микола Амосов жив активним життям, слідував щоденного розпорядку, давав інтерв'ю, писав статті, незважаючи на свій важкий фізичний стан, у проміжках між кризами, хворобами, до останнього подиху працював і не переставав будувати творчі плани.

Академік М. М. Амосов — творець школи кардіохірургів в Україні.

Під його керівництвом захищено 35 докторських і 85 кандидатських дисертацій.

Він автор близько 400 наукових праць, в тому числі 20 монографій, з питань захворювань серця і судин, гнійних захворювань і туберкульозу легенів, проблемам біологічної, медичної та психологічної кібернетики.

Свою роботу Микола Амосов поєднував з великою громадською діяльністю:

- був депутатом Верховної Ради СРСР п'яти скликань,
- членом президії правління Українського товариства хірургів і кардіологів,

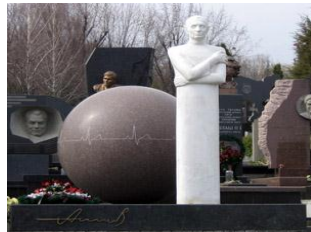
- членом Міжнародної асоціації хірургів і Міжнародного товариства серцево-судинних хірургів,
- членом Міжнародного товариства медичної кібернетики,
- членом Наукової ради з кібернетики України,
- членом редколегії редакційних рад багатьох вітчизняних і зарубіжних журналів.

Незадовго до смерті Микола Михайлович відповів на питання, що було найголовнішим у його житті:

«Напевно, хірургія. Працював чесно: не робив операцій, крім необхідних і можливих. Не брав грошей. Звичайно, у мене були помилки, іноді вони кінчалися смертю хворих, але ніколи не були наслідком легковажності або недбалості. Хірургія була моїм стражданням і щастям. Всі інші заняття були не настільки ефективні. Хіба що пропаганда системи обмежень і навантажень принесла користь людям...»

Помер **12 грудня 2002 року** на 90-му році життя.

Похований на Байковому кладовищі в Києві.

Життя академіка Амосова — своєрідний моральний стрижень суспільства, підняття до високої планки духовних цінностей. Він не лише лікував хворих, а й підтримував у суспільстві прагнення бути кращими у стосунках і відповідальнішими за майбутнє

Сім'я

«У особистому житті я намагався бути чесним і добре ставився до людей. Вони мені сплачували тим же. Проте, свої душевні якості не перебільшую: не герой і не борець за правду»
М. Амосов.

Про своє сімейне становище Амосов розповідав не багато.

У 1934 році Микола Михайлович одружився на *Галині Соболевій*, з якою прожив до **1939 року**.

У 1944 році Амосов одружився вдруге на операцій-ній сестрі Польового Рухомого Госпіталю *Лідії Денисенко*.

У 1956 році народилася дочка Катя. Любов до дочки стала найсильнішим почуттям у житті Миколи Михайловича. Жартуючи, він називав її "експериментальною дитиною".

З першого дня її стали активно навчати, тренувати розум, формувати світогляд, розвивати потяг до науки і творчості.

«Виховував її згідно з наукою: у три роки вона вже вміла читати, рано пристрастилася до книжок, із чотирьох років займалася англійською мовою, а головним у вихованні були бесіди і любов».

У 15 років Катя екстерном закінчила школу і поступила у медичний інститут (1970).

На останньому курсі вийшла заміж, закінчила інститут з відзнакою, поступила в аспірантуру по терапії, захистила кандидатську, потім - у 33 роки - докторську. Народила дочку - Анюту, одержала кафедру, написала чотири книжки і багато статей, підготувала два десятки дисертантів.

За ініціативи лікарської династії Амосових створений журнал **«Серце і судини»** (2003), який є одним із найбільш цікавих і докладних вітчизняних кардіологічних журналів.

Нагороди та відзнаки

- Два ордена Леніна;
- Орден Жовтневої Революції;
- Два ордена Червоної Зірки;
- Ордени Вітчизняної війни 1-го та 2-го ступенів;
- Вісім медалей;
- Звання Заслужений діяч науки;
- Ленінська премія (1961) - за роботи з легеневої хірургії, також був обраний членом-кореспондентом АМН СРСР;
- Золоті медалі ВДНГ СРСР (1967, 1982);
- Академік Української АН (1969);

- Герой Соціалістичної Праці з врученням **ордена Леніна** та золотої медалі «Серп і Молот» (1973);
- **Срібна медаль ВДНГ СРСР** (1978);
- **Державна премія УРСР** (1978) – за дослідження в області біокібернетики;
- **Державна премія України** (1998) - за праці з хірургічного лікування хвороб серця;
- **Почесна відзнака Президента України**;
- «**Людина ХХ століття в Україні**» (2008)- за величезні заслуги перед Україною.

Вшанування пам'яті

*А про него мне мама говорила:
«Когда студенткою была,
Со страху хирургию всю забыла,
Зачеты по сосудам не сдала».
А он учился в нашей школе,
Куда хожу сегодня я.
Завидуя его труднейшей доле,
Считаю – у него счастливая судьба.
Ведь чье-то сердце выводя из боя,
Амосов часто отдавал свое.
И врач, и пациент - их двое!
А сердце на двоих - одно.*

(Беляев Дима, шк. № 1, г. Череповец)

- На честь Миколи Амосова названо **астероїд**, відкритий 8 жовтня **1969 року**.

- У **Старокримському санаторії**, де М. Амосов надавав консультації встановлена **пам'ятна меморіальна дошка (2002).**

- У Солом'янському районі м. Києва ім'я Миколи Амосова носить **вулиця**, на якій розташований **Національний інститут серцево-судинної хірургії ім. М. М. Амосова АМН України**, а також встановлена **меморіальна дошка** на житловому будинку № 2 **(2003).**

- Заснована **Премія НАН України ім. М. М. Амосова** за видатні наукові роботи в галузі кардіо- та судинної хірургії і трансплантології **(2003).**

- Засновано **чотири академічні стипендії** імені Миколи Амосова для студентів вищих медичних навчальних закладів III - IV рівня акредитації **(2003).**

Заснована **Медаль ім. М. М. Амосова** (затверджена рішенням Вченої ради Північного Державного медичного університету (СГМУ, Аргангельск, Росія, від **10 жовтня 2003 р.**) за особливі досягнення у науково-дослідній та освітній діяльності, створення наукової школи, розробку та впровадження нових технологій в медицині.

- Встановлена **меморіальна дошка** на вулиці Богдана Хмельницького, 42 у м. Києві, де в 1971–2002 роках жив і працював вчений **(2003).**

- Відкрито **бронзовий бюст** Миколі Амосову в Інституті серцево-судинної хірургії ім. академіка М. М. Амосова **(2003)**.

- **Старокримській міській лікарні**, першою в країні, було присвоєно ім'я М. Амосова **(2005)**.

- Встановлена пам'ятна **меморіальна дошка** на буд. № 105 по вул. Леніна в Старому Криму, де працював та відпочивав Микола Михайлович в останні свої роки.

- У м. Череповці на будівлі **медичного училища ім. М. Амосова** встановлено **меморіальну дошку (2007)**.

- **2013 рік** був проголошений Верховною Радою України - **роком Миколи Амосова** (Постанова ВР України від 6 вересня 2012 року № 5214-VI).

Професійна діяльність

«Якби можна почати жити спочатку - я вибрав би те ж саме: хірургію і на додаток - мудрування над "вічними питаннями" філософії: істина, розум, людина, суспільство, майбутнє людства.»

М. Амосов

За час війни М. Амосов отримав досвід різнопланових операцій, за його словами *"важких і середньої важкості"*, а саме: на кістках, черевній порожнині, черепі, загартував сильний характер хірурга, утвердився як практик, розвинув самостійність у прийнятті рішень і дій, зібрав матеріал для кандидатської дисертації на тему: *«Про поранення колінного суглоба»*, яку захистив у м. Горькому (нині - Нижній Новгород) у **1948 році**.

Про цей період М. Амосов писав: *"Поранених було більше 40 тисяч. Вмерло понад семисот... Тут були могили померлих і від моїх помилок"*.

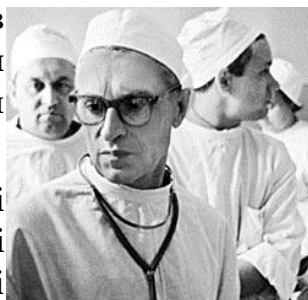
У 1952 році Микола Амосов як видатний спеціаліст з грудної хірургії був запрошений до Київського інституту туберкульозу для керівництва спеціально створеною клінікою торакальної хірургії. Тут з особливою повнотою розкрився його різнобічний талант хірурга і дослідника, фізіолога і інженера, стали особливо плідною наукова, організаторська, практична, педагогічна і громадська діяльність.

М. Амосов став одним з ініціаторів широкого впровадження в нашій країні хірургічного лікування при захворюваннях легень.

Його дослідження сприяли значному зниженню захворюваності туберкульозом і корінному підвищенню ефективності лікування захворювання легень.

Праці М. М. Амосова з легеневої хірургії були відзначені **Ленінською премією** (1961 р.).

Одним з основних напрямків науково-практичної діяльності Миколи Амосова виявилось хірургічне лікування захворювань серця.

У 1955 році він уперше в Україні почав хірургічне лікування вад серця і одним з перших у Радянському Союзі широко запровадив у практику метод штучного кровообігу (1958 р.).

В цьому же **1958** році М. Амосов створив і очолив першу в країні кафедру грудної хірургії для вдосконалення лікарів. Потім з неї відокремилася кафедра анестезіології.

Ці кафедри підготували понад 700 спеціалістів для України й інших республік Радянського Союзу.

У 1963 році Микола Михайлович першим у Радянському Союзі виконав протезування мітрального клапана.

У 1965 році уперше в світі створив і впровадив у практику антитромботичні протези серцевих клапанів, започаткувавши низку нових методів хірургічного лікування вад серця і оригінальні моделі апаратів штучного кровообігу.

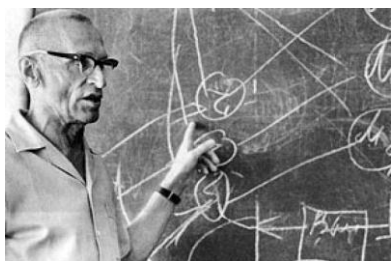
У клініці виконано близько 7000 резекцій легень, понад 95 000 операцій з приводу захворювань серця, в тому числі понад 36 000 зі штучним кровообігом.

Праці М. М. Амосова з хірургічного лікування захворювань серця були відзначені **Державною премією України** (1998), **Золотими медалями** (1967, 1982) і **срібною медаллю ВДНГ СРСР** (1978).

У 1983 році клініка серцевої хірургії, якою керував М. М. Амосов, була реорганізована в *Інститут серцево-судинної хірургії* і на сьогоднішній час є **Українським республіканським кардіохірургічним центром**.

М. М. Амосов був першим директором, а з 1988 року – почесним директором інституту.

Щорічно в інституті здійснюється близько 3000 операцій на серці, у тому числі близько 15 000 – зі штучним кровообігом. Проводиться розробка найважливіших проблем з серцевої хірургії.

Крім хірургії, М. М. Амосов велику увагу приділяв сучасним проблемам біологічної, медичної і психологічної кібернетики.

З 1959 до 1990 рр. він очолював відділ біологічної кібернетики Інституту кібернетики НАН України.

Під керівництвом М. М. Амосова проведені фундаментальні дослідження систем саморегуляції серця і розробка методів машинної діагностики захворювань серця, розробка і створення фізіологічної моделі “внутрішнього середовища організму” людини, моделювання на ЕВМ основних психічних функцій і деяких соціально-

психологічних механізмів поведінки людини, які отримали широке визнання у нас в країні і за кордоном.

За дослідження в галузі біокібернетики М. Амосов був нагороджений **Державною премією України** (1978, 1997 рр) .

Винаходи

1951 рік - розробка самостійної методики резекції легенів - при абсцесах, раку і туберкульозі;

1953 рік - розроблена методика застосування механічного танталового шва за допомогою апарату УКЛ-60 (ушіватель кореня легені);

1957 рік - створив надійний, придатний для широкого використання апарат штучного кровообігу «серце-легені» (АШК);

1962 рік - створив свою модель кульового клапану із півсфери, доповнену спеціальною обшивкою корпусу, яка заважала утворенню тромбів;

1965 році - створив і вперше в світі впровадив у практику антитромботичні протези серцевих клапанів.

Просвітницька діяльність

**«Мої статті і лекції мали
успіх і улещували
марнославству»
М. Амосов**

Лекційні виступи Амосова почалися наприкінці 60-х років. Спочатку Микола Михайлович виступав від товариства "Знання", а коли прославився, запрошували всюди, у Москву, Ленінград, Прибалтику.

На Україні видатний хірург об'їздив всі області, приїжджав на один день і прочитував три лекції. Теми були самі різноманітні: від "здоров'я" до соціалізму і штучного інтелекту.

З лекцій народилася книжка **"Раздумья о здоровье"**, яка розійшлася в декількох мільйонах примірників.

У дев'яностих роках Амосов підсумував свої філософські ідеї і написав статтю **"Мое мировоззрение"**. Її надрукували в декількох виданнях.

У 1996 році після того, коли стало зрозуміло, що порок серця прогресує, Амосов продовжував роботу за комп'ютером у старому темпі, пише дві книги і декілька статей.

Літературна діяльність

«Талант писателя заключается, видимо, в том, что он умеет рассказать о чувствах словами... Нет, наверное, кроме того, нужно уметь чувствовать.»

М. Амосов

Микола Михайлович Амосов був не тільки видатним хірургом, яскравим теоретиком медицини, філософом, талановитим кібернетиком, соціологом, а ще й письменником!

Літературний феномен Амосова привернув великий інтерес мільйонів читачів на початку 60-х років.

У 1962 році, після невдалої операції (смерті хворої дівчинки), Амосову було дуже кепсько на душі. Він описав цей день. Так виникла перша глава "*Первый день*" з майбутньої книги "**Мысли и сердце**" - про пристрасті хірургії, яку надрукували в київському журналі.

Передрукували її в журналі "Наука и жизнь". Потім видали книжечкою.

Далі "*Первый день*" надрукували у "Роман-газеті" та інших виданнях. Незабаром загальний тираж досяг семи мільйонів.

Критика високо оцінила книгу, її художні достоїнства - лаконічний

стиль, інтелектуальний рівень твору, яскраво виражену громадянську позицію автора.

Викликала книга і багато суперечок, переважно в медичному середовищі. Тут позначилися чисто професійні інтереси.

Письменник *Сент-Джордж*, американець російського походження, переклав книгу **"Мысли и сердце"** англійською, а з неї були переклади майже на всі європейські мови.

Першими книгу видали англійці, потім німці, потім вона вийшла мало не в усіх європейських країнах, а також в Японії і кілька разів у Сполучених Штатах Америки. У цілому видавали більше тридцяти разів.

У США були здивовані, коли довідалися, що хірург, кібернетик та прозаїк Амосов - одна й та сама людина. Так Амосов став знаменитим.

Микола Амосов писав і видавав чимало художньої та науково-популярної літератури, спогади та публіцистику.

Серед авторів рецензій та передмов до його творів – журналісти, філософи, літератори.

У післямові лікаря й письменника *Ю. Щербака* до другого видання повістей М. Амосова (1984 р.) було зазначено, що автор є відомим у своїй країні та за її межами не тільки як лікар і науковий новатор в галузі біологічної, медичної та психологічної кібернетики, а й як талановитий сучасний письменник і публіцист.

Юрій Щербак наголошував, що Амосов-письменник створив художню прозу, яка несе у собі велику життєву правду, і порівнював твори Миколи Михайловича з

російською літературою XIX ст., а його письменницький стиль – з хірургічною технікою.

Примітна хронологія, що відбиває окремі етапи його багатогранної літературної творчості.

Шістдесяті роки — повість "Мысли и сердце", перекладена тридцятьма мовами, і "Записки из будущего" — захоплююча оповідь, що читається на одному подиху.

Сімдесяті роки — науково-популярні, незвичайні за формою й амосовськи-неординарні за змістом книжки:

- «ППГ 2266 (Записки полевого хирурга)»,
- "Раздумья о здоровье",
- "Здоровье и счастье ребенка".

У 1974 році Амосов був прийнятий до Спілки радянських письменників.

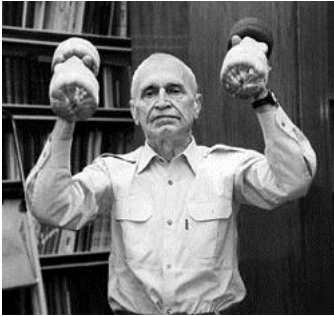
Вісімдесяті роки — твір із примітною назвою "Книга о счастье и несчастьях", яку читачі сприйняли зі співпереживанням.

Наступні роки, найбільш насичені літературною творчістю, ознаменувалися безліччю видань, з-поміж яких відзначимо ті, котрі завоювали найбільшу популярність:

- "Разум, человек, общество, будущее" (1994),
- "Преодоление старости" (1996),
- «Моя система здоровья» (1997),
- "Голоса времен" (1998),
- "Размышления" (2000).

Рецепт здоров'я

**«Щоб бути здоровим, треба мати
силу характеру»**

М. Амосов

З ранного дитинства Амосов зростав один і "програми" фізичного розвитку не відпрацював.

Праця в господарстві додала сили, але не дала спритності. Плавати, танцювати і їздити на велосипеді Микола Михайлович не навчився. Він завжди був здоровий, хоча у школі і в інституті збігав з уроків фізкультури.

На війні у Амосова вперше був приступ радикуліту, потім він часто повторювався, можливо, від тривалих операцій.

У 1954 році йому стало зовсім погано: на рентгені визначилися зміни в хребцях. Тоді відомий хірург і розробив свою гімнастику: 10 вправ, кожна по 100 рухів. І це йому допомогло. Собака Чарі додала йому ранкові пробіжки.

Система доповнилася обмеженнями в їжі. Амосов строго утримував вагу не більш 54 кг.

Нічого революційного в системі Амосова, звичайно, немає, але іноді прості, часто прописні істини зібрані разом – дають приголомшливий результат. Перш за все це була фізична гімнастика. Десять різних вправ для розвитку і

підтримки всіх органів і м'язів організму. Кожну вправу хірург повторював не менше 100 разів.

Система зміцнення здоров'я, так звана **«система обмежений і нагрузок»** зробила академіка Амосова відомим не тільки в медичних колах.

Його книга **«Раздумья о здоровье»** була видана гігантським тиражем – 7 мільйонів екземплярів.

Пропонуємо Вам
ознайомитись з **9 заповідями
здоров'я** від видатного лікаря:

1. У більшості хвороб винні не природа і не суспільство, а тільки сама людина. Найчастіше він хворіє від ліні і жадібності, але іноді й від нерозумності.

2. Не сподівайтесь на медицину. Вона непогано лікує багато хвороб, але не може зробити людину здоровою ... Більше того, бійтеся потрапити в полон до лікарів! Часом вони схильні перебільшувати слабкості людини і могутність своєї науки, створюють у людей уявні хвороби і видають векселя, які не можуть оплатити.

3. Щоб стати здоровим, потрібні власні зусилля, постійні й значні. Замінити їх нічим не можна. Людина, на щастя, настільки досконала, що повернути здоров'я можна майже завжди. Необхідні зусилля зростають у міру старіння людини і поглиблення хвороб.

4. Величина будь-яких зусиль визначається стимулами, стимули - значимістю мети, часом і ймовірністю її досягнення.

І дуже шкода, але ще й характером. На жаль, здоров'я, як важлива мета, постає перед людиною, коли смерть стає близькою реальністю.

5. Для здоров'я однаково потрібні чотири умови: фізичні навантаження, обмеження в харчуванні, загартовування, час відпочинку і вміння відпочивати. І ще п'яте - щасливе життя! На жаль, без перших чотирьох вона здоров'я не забезпечує.

6. Природа милостива: достатньо 20-30 хв. фізкультури на день, але такої, щоб задихнутися, спітніти і щоб пульс почастишав вдвічі. Якщо цей час подвоїти, то буде взагалі чудово.

7. Потрібно обмежувати себе в їжі. Підтримуйте вагу як мінімум у співвідношенні зріст у сантиметрах мінус 100.

8. Уміння розслаблятися - наука, але до неї потрібен ще й характер. Якби він був!

9. Кажуть, що здоров'я - щастя вже саме по собі. Це невірно. До здоров'я так легко звикнути і перестати його помічати. Однак воно допомагає домогтися щастя в сім'ї і роботі. Допмагає, але не визначає. Правда, хвороба - вже точно нещастя.

«Система обмежень і нагрузок» зробила академіка Амосова відомим не тільки в медичних колах. Його книга **«Роздуми про здоров'я»** була видана гігантським тиражем – 7 мільйонів екземплярів.

Бібліографія творів М. Амосова

Амосов, Н. М. Автоматы и разумное поведение / Н. М. Амосов [и др.]. – К. : Наукова думка, 1973. – 374 с.

Амосов, Н. М. Алгоритмы разума / Н. М. Амосов. – К. : Наукова думка, 1979. – 223 с. : рис. – Бібліогр.: с. 221.

Возможно ли создать искусственный интеллект? Будет ли он способен к полноценному мышлению и творчеству? Кем предстоит ему стать — помощником или соперником человеческого разума? Эти вопросы давно уже обсуждаются многими учеными.

Амосов, Н. М. Бойтесь попасть в плен к врачам // Зеркало недели. – 1995. – 18-24 нояб. (№ 46).

Рассуждения о медицине, о врачах и здоровье

Амосов, Н. М. Будущего бояться не нужно : о цивилизации // Лит. газ. – 1999. – 15-21 сент. (№ 37). – С. 1, 8.

Амосов, Н. "Врачи лечат болезни, а здоровье надо добывать самому!" // Правда Украины. – 2003. – 13 февр. – С. 22.

Амосов, Н. М. Голоса времен [Текст] / Н. М. Амосов. – 3-е изд., перераб. – К. : Вища школа, 2001. – 221 с. : ил.

Воспоминания Н. М. Амосова - объемный портрет эпохи: война, надежды шестидесятых, медицинские открытия, встречи «голоса» и жизненные портреты современников - выдающихся хирургов и деятелей культуры.

Амосов, Н. Записки из будущего : науч.-фантаст. роман : кн. первая «Старт» // Наука и жизнь. – 1965. – № 9. – С. 97-120 ; № 10. – С. 97-121 ; № 11. – С. 97-116 ; № 12 - С. 97-110.

Амосов, Н. Здоровье и счастье ребенка // Страна детства : [сб.] / Н. М. Амосов, Л. А. Никитина, Д. Д. Воронцов. – М. : Знание, 1990. – С. 5-90.

Амосов, Н. Жизнь с кардиостимулятором // Физкультура и спорт. – 2008. – № 2. – С. 13 ; № 3. – С. 9-11.

Амосов, М. М. Эксперимент : звіт за вісім років // Вісник НАН України. – 2002. – № 5. – С. 52-59.

Амосов, М. М. Эксперимент: провал чи успіх? : звіт за 3,5 роки / М. М. Амосов. – К. : "Дім, сад, город", 1998. – 32 с.

Амосов, Н. М. Записки из будущего : в 2 ч. / Н. Амосов ; под общ. ред. Е. Н. Амосовой. – Донецк : Норд-Пресс, 2003. – 470, (1) с. : ил. ; портр. – 2 ч.

Крупный учёный, медик, болен лейкозом. Единственная надежда - лечь в анабиоз и дожждаться, пока наука сумеет справиться с этим заболеванием. Но ведь анабиоз это фантастика, в реальности ещё никто не опробовал его на себе.

Амосов, М. М. Здоров'я / М. Амосов. – 2-ге вид., випр. – К. : ДСГ, 2005. – 119 с. – (Серія "Здоров'я Вашому дому").

Амосов, Н. М. Искусственный разум / Н. М. Амосов, чл.-кор. АМН СССР. – К. : Наукова думка, 1969. – 153 с. : рис. – (Научно-популярная литература).

В книге популярно описаны общие принципы переработки информации в сложных системах «типа живых» - организме, мозгу, обществе.

Амосов, Н. М. Идеология для Украины [Текст] / Н. М. Амосов. – К. : DEMID, 1997. – 36 с.

Амосов, Н. М. Как сохранить здоровье и работоспособность : акад. Николай Амосов о движении и физических упражнениях : из кн. «Алгоритм здоровья. Человек и

общество» / Н. М. Амосов ; предисл. Е. Корневской // Наука и жизнь. – 2002. – № 12. – С. 112-113.

Амосов, Н. М. Книга о счастье и несчастьях : кн. 1. – М. : Молодая гвардия, 1986.

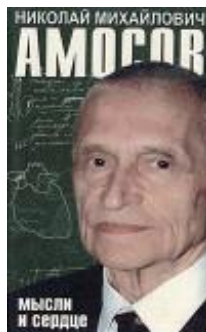
Амосов, Н. М. Книга о счастье и несчастьях : кн. 2. – М. : Молодая гвардия, 1990.

Книга рассказывает о работе хирурга, оперирующего на сердце и о проблемах кибернетики.

Амосов, Н. М. Мысли и сердце. – Донецк : Сталкер, 1998. – 400 с.

Автор остро ставит вопрос о долге врача перед каждым человеком, перед обществом, высказывает интересные мысли о кибернетике, о применении ее в медицине, в изучении человеческой психики.

Амосов, Н. Мысли и сердце : отрывки из кн.: Второй день. Через два года // Наука и жизнь. – 2003. – № 2. – С. 48-60 : фото.

Амосов, Н. М. Мое мировоззрение / Н. М. Амосов. - Донецк : Сталкер ; М. : АСТ, 2003. - 109 с.

Что есть истина? Как работает разум - любой: животного, человека, общества? Какова судьба человечества? Существует ли «стрела прогресса» в эволюции мира? Какое счастье возможно для человека и общества, что нужно для этого делать и какова вероятность успеха? На эти и многие другие вопросы дает ответы Н. М. Амосов.

Амосов, Н. М. Моя система здоровья [Текст] / Н. М. Амосов. - К. : Здоров'я, 1997. - 56 с.

Здоровье – это состояние полного физического, духовного и социального благополучия, а не только отсутствие болезни.

Амосов, Н. М. Моя система здоровья: «Чтоб быть здоровым надо иметь силу характера» // Наука и жизнь. - 1998. - № 5. - С. 28-35 ; № 6. - С. 32-41. - Комплекс упражнений, рекомендуемых Амосовым на с. 40-41 ; № 7. - С. 48-52.

Амосов, Н. М. На пороге нового века // Зеркало недели. - 1999. - 2-7 окт. (№ 39).

Амосов, Н. М. Надежда только на глобальный разум человечества // Зеркало недели. - 1998. - 5-11 дек. (№ 49).

Амосов, Н. М. О величии страны дудеть легче, чем построить нормальные дороги // Литературная газета. - 2000. - 17 мая (№ 21).

Амосов, М. Основа успіху - інтерес до життя : [експеримент, який відомий український кардіолог розпочав вісім років тому, продовжується і досі] // Україна молода. - 2002. - 24 верес. (№ 175). - С. 11.

Амосов, Н. ППГ - 2266 : записки военного хирурга, [1941-1945] / Н. М. Амосов ; предисл. Б. Полевого // Наука и жизнь. - 1973. - № 11. - С. 78-91 ; № 12. - С. 98-147 ; 1974. - № 1. - С. 77-88.

Амосов, Н. М. Повести. - К., Дніпро, 1984. - 616 с.

Амосов, Н. М. Преодоление старости [Текст] / Н. М. Амосов. - М. : Будь здоров, 1996. - 190 с. : ил.

Амосов, Н. М. Раздумья о здоровье / Н. Амосов. — М. : Молодая гвардия, 1978. - 189 с. : ил., табл. - (Эврика).

Как жить, чтобы укрепить свое здоровье, сохранить до глубокой старости ясный ум и работоспособность? О научных основах жизни человека рассказывает известный хирург Н.Амосов.

Амосов, Н. М. Разум, человек, общество, будущее [Текст] / Н. М. Амосов. - К. : Байда, 1994. - 186 с.

Амосов, Н. М. Регуляция жизненных функций и кибернетика [Текст] / Н. М. Амосов. - К. : Наукова думка, 1964. - 113 с. : рис. - (Научно-популярная литература).

Амосов, М. Світло в кінці тунелю?...Мабуть це так! // Ваше здоров'я. - 2002. - 22 берез. (№ 11). - С. 5.

Амосов, Н. М. Собрание сочинений. [В 4 т.]. Т. 1. Мысли и сердце ; ППГ-2266 [Текст] / Н. М. Амосов ; под общ. ред. Е. Н. Амосовой. - Донецк : Норд-Пресс, 2003. - 508 с. : ил.

Амосов, Н. М. Собрание сочинений. [В 4 т.]. Т. 2. Записки из будущего [Текст] / Н. М. Амосов ; ред. Е. Н. Амосова. - Донецк : Норд-Пресс, 2003. - 472 с.

Амосов, Н. М. Собрание сочинений. [В 4 т.]. Т. 3. Книга о счастье и несчастьях : дневник с воспоминаниями и отступлениями [Текст] / Н. М. Амосов ; ред. Е. Н. Амосова. - Донецк : Норд-Пресс, 2003. - 478 с. : портр.

Амосов, Н. М. Собрание сочинений. [В 4 т.]. Т. 4. Голоса времен ; Избранное [Текст] / Н. Амосов ; под ред. Е. Н. Амосовой. - Донецк : Норд-Пресс, 2004. - 437 с. : портр., прилож.

Амосов, Н. М. Физическая активность и сердце / Н. М. Амосов, Я. А. Бендет. - К. : Здоровья, 1984. - 232 с. : ил.

Амосов, Н. М. Эксперимент. Омоложение через большие физические нагрузки [Текст] / Н. М. Амосов. - К. : Байда, 1995. - 40 с. : рис.

Книга представляет собой изложение личного опыта автора по использованию больших физических нагрузок с целью задержать старость, а может быть, даже омолодиться.

Амосов, Н. М. Энциклопедия Амосова. Алгоритм здоровья. Человек и общество [Текст] / Н. М. Амосов. - Донецк : Сталкер, 2003. - 463 с. - Библиогр.: с. 456-458.

В книге читатель найдет ответы на вопросы: почему мы боеем, что такое здоровье и как сохранить его на долгие годы.

Праці під редакцією М. М. Амосова

Нейрокомпьютеры и интеллектуальные работы /
под. ред. ак. Н. М. Амосова. – К. : Наукова думка, 1994. – 274 с.

Нейрокомпьютинг. Вопросы теории и практики
[Текст] : сб. науч. тр. / НАН Украины, Ин-т кибернетики им. В. М. Глушкова ; отв. ред. Н. М. Амосов [и др.]. - К. : [б. в.], 1995. - 82 с.

Нейросетевые технологии и нейрокомпьютеры
[Текст] : сб. науч. тр. / АН Украины, Науч. совет по проблеме "Кибернетика", Ин-т кибернетики им. В. М. Глушкова ; ред. Н. М. Амосов. - К. : [б. в.], 1994. - 81 с.

Новітня Україна, 1991-2001 : (роздуми видатних сучасників) [Текст] / М. М. Амосов [та ін.] ; Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП). - К. : МАУП, 2001. - 160 с.

Література про життя та творчість

Абрамов, В. 10 лет без Амосова : рецепты врача-гения // Сегодня. - 2012. - 8 дек. (№ 278). - С. 1, 8-9 : фото.

Амосов Николай Михайлович // 2000 великих людей : малая энцикл. персоналий. – Х., 2001. – С. 23.

Амосова, Е. Американский журнал по кардиологии отец предпочитал читать не в кабинете, а в трамвае по дороге на работу : [беседа с дочерью известного кардиолога и зав. отд. ин-та сердечно-сосудистой хирургии им. Н. М. Амосова Л. Ситаром] / записала О. Унгурян // Факты и комментарии. - 2007. - 12 дек. - С. 5. - (Чтобы помнили).

Амосова, Е. «В Бога отец не верил. Но хотел поверить. Жизнь шла к концу, а чем ближе к смерти, тем страшнее» : [интервью с дочерью Николая Амосова - Екатериной Николаевной Амосовой - чл. кор. АМН Украины, д-ром мед. наук, проф., зав. кафедрой госпитальной терапии № 1 Нац. мед. ун-та им. акад. Богомольца / записала М. Назаренко] // Бульвар. – 2004. – 30 нояб. (№ 48).

Амосова, Е. Единственный подарок, который понравился папе - импортный мягкий плед, купленный мною в 1983 году в Москве : 6 декабря кардиохирургу с мировым именем Николаю Амосову исполнилось бы 95 лет : [беседа с дочерью известного хирурга] / записала В. Киртока // Факты и комментарии. - 2008. - 6 дек. - С. 5, 7. - (Чтобы помнили).

Амосова, Л. В. «Бог послал Николаю Михайловичу легкую смерть за то, что он так много сделал в жизни...» : [интервью с женой академика] / записала О. Унгурян // Факты и комментарии. – 2003. – 12 дек.

Антонова, І. Поганим бути невидібно! : [одне з останніх інтерв'ю видатного хірурга і вченого М. Амосова] // Наука і суспільство. - 2003. - № 11. - С. 2-5.

Белоусова, А. "Разве можно отказаться от роли спасителя?" : [Николай Амосов] // Сегодня. - 2012. - 18 сент. (№ 208). - С. 21 : іл.

Виговський, О. Як подовжити життя й зробити його повноцінним і здоровим: теорія та практика Миколи Амосова / Олексій Виговський // Директор школи, ліцею, гімназії. - 2012. - № 5. - С. 57-69.

Віленський, Ю. Голос епохи : побачив світ унікальний бібліографічний покажчик «Микола Михайлович Амосов. Легенда світової науки» // День. - 2010. - 25 берез. (№ 52) - С. 6. - (Особистість).

Віленський, Ю. Душа і серце Амосова : десять років тому, в грудні 2002 року, не стало великого хірурга Миколи Амосова // День. - 2012. - 7-8 груд. (№ 224/225). - С. 7 : фото.

Віленський, Ю. У дзеркалах часів : "Амосов. Століття" - така умовна формула повнометражного документального фільму, покликаного втілити образ видатного новатора-хірурга, талановитого письменника, фундатора біокібернетики // День. - 2013. - 31 трав.-1 черв. (№ 92/93). - С. 7 : фото.

Виленский, Ю. Сердце и мысли // Зеркало недели. - 1998. - 5-11 дек. (№ 49).

Гороховатська, О. Я. Внесок школи М. М. Амосова у розвиток досліджень в галузі робототехніки та систем штучного інтелекту // Наука. Релігія. Суспільство. - 2007. - № 2. - С. 234-239. - (Соціально-філософські, політичні й культурні проблеми людини, суспільства, держави).

До 20-річчя незалежності України : [Національна телекомпанія України спільно з газетою «День» презентують телепроект «Особистості в українській історії». Микола Амосов]. // День. - 2011. - 12 серпня. - С. 16

99 великих киевлян / [Н. Будзинская [та ін.]. – К. : [7+7 media], 2009. – 399 с. : ил., портр.

Денисенкова, А. Сердечный мастер : [по материалам беседы с членами правительства Украины об Н. Амосове] // Бизнес. – 2003. – 8 дек. (№ 50).

Дубская, И. Академик Николай Амосов: «Оперировать больного надо, как если бы ты взялся оперировать своего сына, брата или мать» // Факты и комментарии. – 2007. – 23 февр.

О документальном фильме «Мысли и сердце».

Згурская, М. П. Николай Амосов / М. Згурская. –Х. : Фолио, 2010. – 121 с.

Імена України в Космосі : до 85-річчя Національної академії наук України / НАН України ; Національне космічне агенство України ; під ред. І. Б. Вавилової, В. П. Плачинди. - К. : НАУТІЛУС : ВАІТЕ : Академперіодика, 2003. - 730 с. - Імен. показч.: с. 714-720.

Кіпніс, Г. Амосов такий, який він є : [хірург серед письменників, письменник серед хірургів, окрім того, кібернетик і філософ] // Вітчизна. - 1993. - №11/12. - С. 100-107.

Книшов, Г. Врятовані серця : [М. Амосов] // Урядовий кур'єр. - 2003. - 6 груд. (№ 231). - С. 10.

Кнышов, Г. «Амосов считал, что физические нагрузки и диета могут отодвинуть старость, но, возможно, секс куда эффективнее...» : [интервью с акад. Г. Кнышовым - директором Института сердечно-сосудистой хирургии им. Н. М. Амосова / вела М. Назаренко] // Бульвар [Гордона]. – 2006. – 26 июн. (№ 26).

Кнышов, Г. 20 лет без Амосова : [беседа с академиком АМН и НАН Украины, директором Национального ин-та

сердечно-сосудистой хирургии им. Н. М. Амосова Г. В. Кнышовым / записала Н. Куроленко] // Киевские ведомости. - 2009. - 17 янв. (№ 5). - С. 8-9 : фото.

Куроленко, Н. Он всегда поступал иначе: воспоминания о журналистских встречах с Н. Амосовым // Киевские ведомости. - 2004. - 15 апр. (№ 80).

Легендарний кардіохірург нашого часу : до 90-річчя від дня народження М. М. Амосова // Календар знаменних і пам'ятних дат. - 2003. - ІУ кв. - С. 49-53.

Маленькие рассказы о больших ученых [Текст] : юбилейн. сб. избр. публ. Н. Амосова, С. Лебедева, В. Глушкова и воспоминаний современников / [ав.-сост: Б. Малиновский [и др.] ; под ред. Б. Малиновского]. - К. : Горобец, 2013. - 399 с. : ил.

Матросова, Е. "Амосов: сторіччя" : [група українських кінематографістів та ініціативна група Олександра Самсоненка оголосила про старт кампанії зі збору документальних свідчень] // День. - 2013. - 22-23 берез. (№ 52/53). - С. 2 : фото.

Мешкова, Л. Академик Николай Амосов: «Ни с чем пришли – ни с чем и уйдем» : [о своих встречах с выдающимся кардиохирургом рассказала нар. худож. Украины Л. Мешкова / записала И. Лисниченко] // Факты и комментарии. - 2002. - 20 дек.

Мостова, Т. Микола Амосов : філософія здоров'я // Рідна школа. - 2004. - № 1. - С. 76- 79. - (Славетні імена).
Як рятуватись від хвороб. Правила харчування. Поради до сну.

Петрушенко, М. Епоха Амосова триває // Урядовий кур'єр. - 2013. - 1 лютого. - С. 3

Петрушенко, М. Микола Амосов оживе у фільмі : [15 квітня стартують зйомки документального фільму,

присвяченого до 100-річчя з дня народження відомого українського хірурга Миколи Амосова] // Урядовий кур'єр. - 2013. - 23 берез. (№ 55). - С. 1, 16 : фото.

Потапова, В. Амосов против старости: счет 1:1 // Аргументы и факты. – М., 2002. – 23 мая (№ 21).

Прокопчук, С. Микола Амосов: "Фізичного Бога немає, але ідея Бога є. Без неї не буде міцної моралі, стійкого суспільства" // Урядовий кур'єр. - 2011. - 30 грудня. - С. 1, 8-9

Резнікова, Л. Легенда світової науки : [про життєвий шлях та професійну діяльність відомого хірурга України Миколи Михайловича Амосова] // Вісник Пенсійного фонду України. — 2012. — № 1. - С. 44-45.

Сергиенко, И. Страсть к постижению истины : [к 90-летию со дня рожд. Николая Амосова] // Зеркало недели. – 2003. – 22-28 нояб. – № 45).

Сорока, М. М. Кроки у незвідане : зустрічі й діалоги з видатними людьми / Михайло Сорока. - К. : Київська правда, 2003. - 446 с.

Сорока, М. Микола Амосов. Спроба прогнозу / Михайло Сорока ; післямова Катерини Амосові // Урядовий кур'єр. - 2003. - 11 груд. (№ 234). - С. 15-16.

Сто видатних українців / Астапенко Н. В. [та ін.]. - К. : Арій, 2006. - 496 с. - (100 великих).

Трахтенберг, І. Епоха Амосова. Слово про незабутню людину в рік її століття // Дзеркало тижня. Україна. – 2013. – 12-18 січ. (№ 1). – С. 10.

Трахтенберг, І. Роздуми, сумніви, емоції лікаря, дослідника, письменника : [пам'ятні нотатки про творчість Миколи Амосова] // Світогляд. - 2011. - № 2. - С. 6-11 : фото.

Унгурян, О. Катерина Амосова: "Однажды отец сказал: "Умирать не страшно" : десять лет назад ушел из жизни выдающийся український кардіохірург, учений и мыслитель Николай Амосов // Факты и комментарии. - 2012. - 12 дек. (№ 229). - С. 5 : фото.

Федоренко, Т. Великий українець Микола Амосов // Україна. - 2008. - № 7/8. - С. 100-104 : фото.

Хорошевський, А. Ю. Проект "Україна". Галерея національних героїв / А. Ю. Хорошевський. - Х. : Бібколектор, 2012. - 413 с. : іл., портр.

Хорошевский, А. Ю. 100 знаменитых символов Украины / А. Ю. Хорошевский. - Х. : Фолио, 2007. - 511 с. : іл. - (100 знаменитых).

Шойфет, М. С. Сто великих врачей / М. С. Шойфет. - М. : Вече, 2004. - 528 с. : ил., портр. - (100 великих).

"Я ніколи не грішив проти своєї совісті" : до 90-річчя від дня народження М. М. Амосова // Країна знань. - 2003. - № 10. - С. 36-37.

Як продовжити життя й зробити його повноцінним і здоровим : теорія і практика Миколи Амосова / уклад. Олексій Виговський // Директор шк., ліцею, гімназії. — 2012. — № 5. - С. 57-69.

Інтерв'ю

Амосов, Н. Бойтесь потрапити в плен к врачам! : [бесіда с кардіохірургом Н. М. Амосовим] / записала К. Мелешко // Аргументы и факты. — 1998. — 22 июл. (№ 30). — С. 3.

Амосов, Н. Вечный Амосов: [беседа с акад. Амосовым] / записал О. Мороз // Литературная газета. – 1998. – 18 нояб. (№ 46). – С. 3 : портр.

Амосов, Н. Жизнь человека и условия его прочности : [беседа с хирургом Н. М. Амосовым] / Н. М. Амосов ; записала А. Галаева] // Наука и жизнь. – 1976. – № 9. – С. 64-69.

Амосов, Н. «Как жить дольше, как жить дальше...» : [беседа с акад. Амосовым о рецепте молодости] / записала Е. Скородинская] // Здоровье. – 2001. – № 11. – С. 18-21 : ил.

Амосов, Н. М. Не бойтесь старости : [беседа с киев. академиком Николаем Амосовым] / записал С. Прокопчук // Труд. - 1996. - 29 марта. - С. 6-7.

Амосов, Н. Операций я уже не делаю : [беседа с киев. хирургом Николаем Амосовым] / записал Прокопчук С. // Труд. - 1993. – 23 дек. – С. 6.

Амосов, Н. М. Пока я живой, до тех пор борюсь : [беседа с киев. ученым Николаем Амосовым] / записал С. Киселёв // Независимость. - 1996. - 12 июня. - С. 1, 3.

Амосов, Н. Я задумал помолодеть : [беседа с акад. Н. Амосовым] / записала О. Мусафарова // Комсомольская правда. – 1996. – 1-8 нояб.

Амосов, М. М. "Фізично Бога немає, але ідея Бога є. Без неї не буде міцної моралі, стійкого суспільства" : [публікація інтерв'ю за результатами зустрічей з всесвітньо відомим українським кардіохірургом М. Амосовим /провів С. Прокопчук] // Урядовий кур'єр. - 2011. - 30 груд. (№ 245) - С. 1, 8-9. - (Особистості).

Рецензії на окремі твори М. М. Амосова

Григор'єв, К. Про людське щастя // Літературна Україна. - 1985. - 20 черв. - С. 3. - Рец. на кн: Книга о счастье и несчастьях / Амосов Н. - М., 1986.

Есть основания бояться: о цивилизации / И. Юшин (Канада), В. Невский (Владивосток), В. Б. Лозовский (СПб.), Н. П. Бочкарев (Новосибирск), Н. К. Подгайный, В. Овчинников // Литературная газета. - 2000. - 21-27 июня (№ 25). - С. 6. - Рец. на ст.: Будущего бояться не нужно / Амосов Н. М. // Литературная газета. - 1999. - 15-21 сент. (№ 37). - С. 1, 8.

Зефиров, В. Свежий взгляд не политолога и не экономиста полезен, без него не увидишь то, что морально устарело: о цивилизации // Литературная газета. - 1999. - 27 окт.-2 нояб. (№ 43). - С. 8. - Рец. на ст.: Будущего бояться не нужно / Амосов Н. М. // Литературная газета. - 1999. - 15-21 сент. (№ 37). - С. 1, 8.

Кореневская, Е. Заметки о разумном питании: по страницам «Энциклопедии Амосова» // Наука и жизнь. - 2002. - № 11. - С. 60-62. - Рец. на кн: Энциклопедия Амосова. Алгоритм здоровья. Человек и общество. - М. : АСТ ; Донецк : Сталкер, 2002.

Кочешкова, Н. А. Жизнь не имеет смысла без ценностей нравственных : о цивилизации // Литературная газета. - 1999. - 27 окт.-2 нояб. (№ 43). - С. 8. - Рец. на ст.: Будущего бояться не нужно / Амосов Н. М. // Литературная газета. - 1999. - 15-21 сент. (№ 37). - С. 1, 8.

Львов, С. О мужестве и сострадании // Новый мир. - 1965. - № 12. - С. 226-235. - Рец на кн.: Мысли и сердце : повесть / Амосов Н. - К., 1965.

Маркуша, А. «На работу можно и без завтрака» : доктор Амосов о здоровье, счастье // Библиотека в школе. – 2003. – № 6. - Рец. на кн: Энциклопедия Амосова. Алгоритм здоровья. Человек и общество. – М. : АСТ ; Донецк : Сталкер, 2002.

Трахтенберг, И. Энциклопедия Амосова – интеллектуальное достояние настоящего и будущего // Зеркало недели. – 2002. – 6 апр. - Рец. на кн: Энциклопедия Амосова. Алгоритм здоровья. Человек и общество. – М. : АСТ ; Донецк : Сталкер, 2002.

Шеремет, М. Сповідь хірурга // Літературна Україна. - 1964. - 27 листоп. - Рец. на кн.: Мысли и сердце : повесть / Амосов Н. // Радуга. - 1964. - № 8/10.

Іменний покажчик авторів та назв творів

- Абрамов В.** 30
Амосов Н. М. 36,37
Амосов Николай Михайлович 30
Амосова Е. 30
Амосова Л. В. 30
Антонова І. 30
Белоусова А. 12
- Виговський О.** 31
Віленський Ю. 31,
Виленский Ю. 31
- Гороховатська О. Я.** 31
Григор'єв К. 37
- 99 великих киевлян** 32
Денисенкова А. 32
До 20-річчя 31
Дубская И. 32
- Есть основания** 37
- Згурская М. П.** 32
Зефиров В. 37
- Імена Ураїни в Космосі** 32
- Кіпніс Г.** 32
Книшов Г. 32
Кнышов Г. 32
Корневская Е. 37
Кочешкова Н. А. 37
Куроленко Н. 33
- Легендарний кардіохірург** 33
- Львов С.** 37
Маленькие рассказы 33
Маркуша А. 38
Матросова Е. 33
Мешкова Л. 33
Мостова Т. 33
- Нейрокомпьютеры** 29
Нейрокомпьютинг 29
Нейросетевые технологии 29
Новітня Україна 29
- Петрушенко М.** 33
Потапова В. 34
Прокопчук С. 34
- Резнікова Л.** 34
- Сергиенко И.** 34
Сорока М. М. 34
Сто видатних українців 34
- Трахтенберг І.** 34
- Унгурян О.** 35
- Федоренко Т.** 35
- Хорошевський А. Ю.** 35
Хорошевский А. Ю. 33
- Шеремет М.** 38
Шойфет М. С. 35
- Я ніколи не грішив** 35
Як продовжити 35

Адреси web-сайтів

http://www.icfcst.kiev.ua/AMOSOV/amosov_r.html - Николай Михайлович Амосов. Мировоззрение.

<http://ua.uacomputing.com/persons/amosov/> - історії та особистості

<http://www.gordon.com.ua/books/heroes/amosov/> - офіційний сайт Дмитрія Гордона

<http://medblog.in.ua/mykola-amosov-lyudyna-lehenda/> - світ очима медика

<http://www.history.vn.ua/book/person/93.html> - історичні постаті

http://www.greatest.com.ua/a/amosov_mykola - гордість України

<http://amosovinstitute.org.ua/?amosov> – сайт Національного інституту серцево-судинної хірургії ім. М. М. Амосова

<http://who.com.ua/index.php/shelers/18-mediks/13-2008-08-29-08-14-33> - сайт хто є хто

